

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Предложения до Министерство на земеделието (МЗм)
от ТРГ 5 „Подкрепа за Smart villages в България“
(Проект)

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

I. Концепцията (или подходът) за интелигентни селища може бъде реализирана чрез СП на ОСП 2023—2027:

1. СВOMP на МИГ в рамките на подхода LEADER (BOMP) (чл. 31 Водено от общностите местно развитие (BOMP/ЛИДЕР);
2. прилагане на конкретни интелигентни решения, които индиректно биха могли да подкрепят концепцията за интелигентни селища в СП на ОСП 2023—2027 чрез инвестиции (чл. 73 - 75);
3. прилагане на концепцията за интелигентни селища и конкретни интелигентни решения, в рамките на чл. 77 (Сътрудничество) в СП на ОСП 2023—2027;
4. прилагане на конкретни интелигентни решения, които индиректно биха могли да подкрепят концепцията за интелигентни селища в рамките на Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони (чл.76) в СП на ОСП 2023—2027;
5. подкрепа на подхода интелигентни селища в СП на ОСП 2023—2027 чрез обмен на знания и разпространение на информация (чл. 78);
6. подкрепа на подхода интелигентни селища в СП на ОСП 2023—2027 чрез националната Мрежа по ОСП (чл. 126).

Концепцията (или подходът) за интелигентни селища може бъде реализирана чрез чрез СВОМР на МИГ (чл. 29 Териториални стратегии) в рамките на подхода LEADER (ВОМР) (чл. 31 Водено от общностите местно развитие (ВОМР/ЛИДЕР) - 1

А. Планиране на концепция (или стратегия) за развитие на интелигентни селища в рамките на СВОМР на МИГ

1. Концепция (или стратегия) за развитие на интелигентни селища включва:

конкретна част от територията (подтеритория) на МИГ,

визия (очакван ефект) за интелигентно развитие в тази подтеритория

конкретна общност (определени основни партньори за прилагане на концепцията) и

ИНДИКАТИВЕН СПИСЪК С ИНОВАТИВНИ И ИНТЕЛИГЕНТНИ и решения за интелигентно развитие, които могат да се реализират чрез операции в рамките на СВОМР на МИГ и/или извън нея

Концепцията (или подходът) за интелигентни селища може бъде реализирана чрез СВOMP на МИГ (чл. 29 Териториални стратегии) в рамките на подхода LEADER (BOMP) (чл. 31 Водено от общностите местно развитие (BOMP/ЛИДЕР) - 2

2. Концепцията за интелигентни селища трябва да е в съответствие с целите на СВOMP и да включва включително измерими целеви стойности за резултатите, и съответните планирани действия съдържа финансов план, включващ планирани средства от всеки фонд, и, когато е целесъобразно, планираните средства от ЕЗФРСР, и всяка друга програма може да съдържа освен това вида на мерките и операциите, които ще бъдат финансирани от всеки фонд. Операции в рамките на концепцията за интелигентни селища трябва да допринасят за конкретни приоритетни сфери в съответствие с приоритетите на СВOMP на МИГ, приоритетите на СП на ОСП и/или други приоритети на други регионални или общински програми.

Концепцията (или подходът) за интелигентни селища може бъде реализирана чрез СВOMP на МИГ (чл. 29 Териториални стратегии) в рамките на подхода LEADER (BOMP) (чл. 31 Водено от общностите местно развитие (BOMP/ЛИДЕР) - 3

В. Планиране на отделна мярка и/или конкретна хоризонтална тема (чл. 32) за развитие и прилагане на интелигентни селища и интелигентни решения в рамките на СВOMP на МИГ, включващи конкретни операции в съответствие с целите и приоритетите на СВOMP на МИГ.

МИГ могат да прилагат групови проекти и опростените разходи за част от операциите в рамките на концепцията за интелигентни селища. Планиране и прилагане на програми за повишаване на капацитета прилагане на интелигентни селища и интелигентни решения и/или стимулиране на разработването на иновации (чл. 33) в рамките на изграждане на капацитет на местните действащи лица.

Д. Планиране и подпомагане на изграждането на мрежи, достъпността, иновативните характеристики в местния контекст и по целесъобразност сътрудничеството с други лица, действащи на териториално равнище (чл. 31) в рамките на изграждане на капацитет на местните действащи лица.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Интервенция в СП	Предложение за включване на текст	Цел	Резултат
<p>Инвестиции в земеделски стопанства, вкл. инвестиции за напояване (чл. 73-74)</p> <p>Инвестиции в земеделски стопанства насочени към опазване на околната среда</p> <p>Инвестиции в преработка на селскостопански продукти</p> <p>Инвестиции в преработка на селскостопански продукти насочени към опазване на околната среда</p>	<p><u>Допустими дейности:</u></p> <p>-инвестиции за въвеждане на цифрови технологии в селското стопанство;</p> <p>-инвестиции за въвеждане на интелигентни решения (софтуер, IoT решения, роботизация);</p> <p>-инвестиции за нови бизнес модели свързани с колективните инвестиции;</p> <p>-инвестиции в технологии свързани с реализацията на продукцията на пазара</p>	<p>Целта е да се включат инвестиции свързани с иновативни и цифрови технологии, които да модернизират земеделските стопанства, повиши устойчивото управление и производителност на стопанствата</p>	<p>В резултат на това ще се повиши жизнеспособността на земеделските стопанства; оптимизиране на производствените разходи; повишаване на доходите на земеделските производители; опазване и оптимизиране използването на природните ресурси.</p> <p>Индиректно чрез помощта се спомага развитието на подхода за Интелигентни селища</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

<p>Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони</p>	<p>Инвестиции за информационни и комуникационни дейности -инвестиции свързани с иновативни решения за развитие на туристически дейности; -инвестиции за цифровите технологии, информационни продукти за автоматизация и роботизация на производствени процеси</p>	<p>Целта е икономическо развитие в селските райони като се улесни стопанската дейност и се стимулират дейности за насърчаване на местната конкурентоспособност, постигане на жизненост на населените места в селските райони и качеството и стандарта на живот, както и да се подобри степента на развитие на човешкия капитал и инфраструктура.</p>	
<p>Инвестиции в земеделски стопанства насочени към опазване на околната среда</p>	<p>Допустими дейности: -инвестиции за въвеждане на цифрови технологии в селското стопанство; -инвестиции за въвеждане на интелигентни решения (софтуер, IoT решения, роботизация); -инвестиции за нови бизнес модели за</p>	<p>Насърчаване използването на иновативни решения свързани с опазване на природните ресурси и опазване на околната среда.</p>	<p>Индиректно чрез помощта се спомага развитието на подхода за Интелигентни селища</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

<p>Създаване на стопанства на млади фермери, нови земеделски стопани и стартиране на стопанска дейност (чл.75)</p> <p>Стартова помощ за установяване на млади земеделски стопани в селското стопанство</p> <p>Подпомагане на много малки земеделски стопанства</p>	<p>С изпълнението на бизнес плана трябва да се осигури</p> <p>-инвестиции за въвеждане на нови цифрови технологии свързани със стопанската дейност на стопанството (прецизно земеделие);</p> <p>-инвестиции за въвеждане на нови интелигентни решения водещи до подобряване на производствените процеси, опазване на околната среда (природните ресурси); подобряване реализацията на произведената продукция (онлайн платформи за продажба, директни доставки и др.)</p>	<p>Целта на предложените въведения е да се осигури по-висока стабилност при създаване на стопанствата на млади фермери.</p>	<p>Устойчивост при реализиране на стартовата помощ за млади и малки стопанства. По-голям брой реализирани млади и малки фермери.</p> <p>Индиректно чрез помощта се спомага развитието на подхода за Интелигентни селища</p>
--	--	---	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

<p>Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони (чл.73-74)</p>	<p>Допустими инвестиции: -инвестиции за широколентова инфраструктура</p>	<p>Постигане на покритие на широколентов интернет в селските райони, планинските райони и отдалечените райони свързано с поставена цел на ЕК до 2025 г. да има покритие на 100%</p>	<p>Индиректно чрез помощта се спомага развитието на подхода за Интелигентни селища</p>
<p>Във връзка с предложение I. 3: Нова интервенция за подкрепа на местните общности в изготвянето и прилагането на концепцията за Интелигентни селища Сътрудничество (чл. 77)</p>	<p>Прилагане на новата интервенция на два етапа: - <u>етап 1</u> <u>подготвителен</u>: за сформирание на местна оперативна група (МОГ) и изготвяне на стратегия/план за действие за реализация на концепцията за интелигентните селища в територията на МОГ; -<u>етап 2</u>: <u>изпълнение на стратегия/план за действие</u> за реализация на одобрената на етап 1 концепцията за интелигентните селища в територията на МОГ.</p>	<p>Подкрепя на различните форми на сътрудничество между заинтересованите страни на местно ниво (МОГ) за създаване и прилагане на концепция за Интелигентни селища на дадената територия</p>	<p>Директно чрез помощта се спомага развитието и прилагането на подхода за Интелигентни селища</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

<p>Сътрудничество (чл. 77)</p> <p>Подкрепа за оперативни групи в рамките на Европейското партньорство за иновации</p> <p>Сътрудничество за къси вериги за доставка и местни пазари</p> <p>Подкрепа на организации на производители или групи от производители</p> <p>Популяризиране и подкрепа на схеми за качество, признати от Съюза или от държавите членки, както и тяхното използване от земеделските производители</p>	<p>Принос за изготвяне на концепция за Интелигентни селища</p> <p>Допустими разходи -инвестиции за въвеждане на иновативни решения с цел популяризиране и начините на доставка на местни продукти; -инвестиции за въвеждане използването на иновативни комуникационни и информационни технологии за популяризиране на късите вериги за доставка на местни продукти</p>	<p>Улесняване различните форми на сътрудничество между заинтересованите страни на местно ниво за създаване на концепция за Интелигентни селища.</p> <p>Цел реализация на произведените местни продукти</p>	<p>Индиректно чрез помощта се спомага развитието на подхода за Интелигентни селища</p> <p>Включване на по-голям брой стопанства за реализация на произведената продукция.</p>
--	---	--	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

	-инвестиции в нови бизнес модели с цел повишаване качеството и добавената стойност на произведената продукция от организацията или групата на производители		
--	---	--	--

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Обмен на знания и разпространение на информация (чл. 78)	-насърчаване на иновациите, обученията и консултациите	Повишаване знанията, уменията и компетентностите на всички заинтересовани страни по отношение използване на цифровите технологии и иновативните решения	Наличие на квалифицирани кадри в селските райони. Индиректно чрез помощта се спомага развитието на подхода за Интелигентни селища
Професионално обучение и придобиване на знания	-дейности свързани с изграждане на местен капацитет за създаване и изпълнение на		
Консултантски услуги и повишаване на консултантския капацитет (чл. 78)	концепциите за Интелигентни селища -въвеждане на обучения в системата AKIS за използване на интелигентни решение		

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

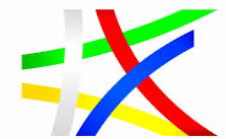
<p>Създаване на мрежи по ОСП (чл. 126)</p>	<p>-насърчаване на иновациите в селското стопанство и развитието на селските райони и подкрепа за партньорското обучение и включването на всички заинтересовани страни в процеса на обмен и изграждане на знания и тяхното взаимодействие</p>	<p>Мобилизиране и ангажиране на заинтересованите страни за съвместна работа относно: изграждане на капацитет, придобиване на нови знания и умения, обмен на опит, създаване на трайни връзки между представителите на заинтересованите страни, разработване на проучвания/анализ/анкети, експертна подкрепа на МЗм, популяризиране на добри примери от ЕС и страната, създаване на интерес сред потенциални бенефициери на СП по ОСП и обучение на бенефициенти по интервенции свързани с концепцията за интелигентните селища.</p>	<p>Национална Мрежа за ОСП основна платформа за взаимодействие между заинтересованите страни по темата за интелигентните селища.</p>
--	---	---	--

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски фонд за
развитие на селските райони

НАЦИОНАЛНА СЕЛСКА МРЕЖА
ЗВЕНО ЗА УПРАВЛЕНИЕ
БЪЛГАРИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Планиране и реализиране на национална програма за пилотиране на подхода интелигентни селища

1. Програмата ще се планира и прилага с:
 - a. участието и водеща роля на Министерството на земеделието, както и в
 - b. партньорство с всички други министерства, които са свързани с прилагането на BOMP в селски райони.
2. Програмата ще се финансира чрез национални и други източници на финансиране.
3. Програмата ще се планира и прилага на локално ниво в сътрудничество с МИГ, МИРГ, общини и читалища.
4. В рамките на програмата ще се определят:
 - приоритетни области за прилагане на подхода интелигентни селища на национално ниво в съответствие с определените нужди;
 - пилотни селски райони;
 - конкретни МИГ, МИРГ, общини и читалища;
 - източници на и начин на финансиране;
 - допустими дейности;
 - период на изпълнение на програмата и
 - условията и начина на нейното изпълнение.

Регламент (ЕС) 2021/2116 относно финансирането, управлението и мониторинга на ОСП и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013

- (32) Тъй като много селски райони в Съюза са засегнати от структурни проблеми, като липса на привлекателни възможности за заетост, недостиг на умения, недостатъчни инвестиции в широколентови мрежи и свързаност, цифрови и други инфраструктури и основни услуги, както и отлив на млади хора, от основно значение е да се укрепи социално-икономическата структура на тези райони в съответствие с Декларацията от Корк 2.0 „По-добър живот в селските райони“, по-специално посредством създаване на работни места и приемственост между поколенията, чрез насочване на програмата на Комисията за работни места и растеж към селските райони, **чрез насърчаване на социалното приобщаване, подпомагането за младите хора, приемствеността между поколенията и развитието на интелигентни селища в селските райони на Европейския съюз, както и чрез принос за смекчаване на обезлюдяването.**
- (78) При предоставянето на подкрепа за инвестиции държавите членки следва да отделят специално внимание на междусекторната цел за модернизиране на селското стопанство и селските райони чрез стимулиране и споделяне на знания, иновации и цифровизация в селското стопанство и селските райони и насърчаване на по-широкото им използване. Подкрепата за инвестиции в инсталирането на цифрови технологии в селското и горското стопанство и селските райони, като например инвестиции в прецизно земеделие, **интелигентни селища**, предприятия в селските райони, както и инфраструктура за информационни и комуникационни технологии, следва да бъде включена в описанието в стратегическите планове по ОСП на приноса на тези планове към междусекторната цел.
- (83) Подпомагането следва да позволи установяването и осъществяването на сътрудничество между поне две предприятия с оглед на постигането на целите на ОСП. Подпомагането следва да може да включва всички аспекти на това сътрудничество, например създаването на схеми за качество и дейности за информиране и популяризиране на схемите за качество; съвместни действия в областта на околната среда и климата; насърчаване на късите вериги на доставки и местните пазари; пилотни проекти; проекти на оперативните групи в рамките на ЕПИ, проекти за местно развитие, **интелигентни селища**, клубове на купувачи и субекти, притежаващи селскостопански машини; земеделски партньорства; планове за управление на горите; мрежи и клъстери; социално селско стопанство; подпомагано от общността селско стопанство; действия в обхвата на програма LEADER; и създаване на групи на производителите и организации на производителите, както и други форми на сътрудничество, считани за необходими за постигане на специфичните цели на ОСП.
- (84) Важно е да се подкрепи подготовката на определен вид сътрудничество, по-специално за оперативните групи на ЕПИ, групите в рамките на LEADER и **стратегии за интелигентни селища.**